

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ
МИНИСТРЛИГИ**

**Б.ОСМОНОВ АТЫНДАГЫ ЖАЛАЛ-АБАД МАМЛЕКЕТТИК
УНИВЕРСИТЕТИ**

ФИЛОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТИ

ЖАМУнун Окумуштуулар
Кеңешинде талкууланды. №1
протокол 26-август 2021-ж.

**ЖОГОРКУ КЕСИПТИК БИЛИМ БЕРҮҮНҮН НЕГИЗГИ
БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАСЫ**

багыты:

550300 Филологиялык билим берүү

даярдоо профили:

кыргыз тили жана адабияты

академиялык даражасы:

бакалавр

окутуу формасы:

күндүзгү

Жалал-Абад - 2021

Негизги билим берүү программасы (НББП) Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан иштелип чыккан жогорку кесиптик билим берүүнүн 550300 Филологиялык билим беруу багыты боюнча мамлекеттик билим берүү стандартынын талабына ылайык түзүлдү.

НББП кыргыз тили жана адабияты кафедрасынын 2021-жылдын "26.09" жыйынында каралды жана №1 протокол менен белгиленди.

Иштеп чыккандар:

Кыргыз тили жана адабияты кафедрасынын башчысы: Кадырова А.

Филология факультетинин деканынын м.а.: Калмурзаева А.А.

Иш берүүчүлөрүнүн биридөрү:

Жалал-Абад областынын №4 орто мектептин окуу бөлүмүнүн башчысы, кыргыз тили жана адабияты мугалими Мамытова Г.Д.

Жалал-Абад шаарындагы Р.Санатбаев атындагы №9 инновациялык гимназиясынын цикл башчысы, кыргыз тили жана адабияты мугалими Рустамова Б.

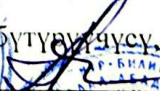
НББПнын эксперттери:

К.Ш.Токтомаматов атындагы ЭАУнун доценти, ф.и.к. Жолдошбаев А.С.

К.Ш.Токтомаматов атындагы ЗАУнун доценти, ф.и.к. Жолдошбаева А.М.

Жалал-Абад областынын Сузак районундагы №18 Акматалиев атындагы орто мектептин директору, кыргыз тили жана адабияты мугалими Баймуратова Г.Ш.

Бүтүрүүчүлөр:

Кыргыз тили жана адабияты адистигинин 1999-жылдагы бүтүрүүчүсү, Жалал-Абад шаарындагы Н.Закиров атындагы №2 орто мектептин директору Мараимова Н.М

Кыргыз тили жана адабияты адистигинин 2004-жылдагы бүтүрүүчүсү, Жалал-Абад шаарындагы "Нур билим ордосу" мектеп-гимназиясынын мугалими Тойчиев М.А.

Кыргыз тили жана адабияты адистигинин 2010-жылдагы бүтүрүүчүсү, Жалал-Абад шаарындагы М.Бабкин атындагы №1 мектеп-гимназиясынын мугалими Абдылдаева Р.М.

МАЗМУНУ

1. Жалпы жобо	4
1.1. Негизги билим берүү программасы (аныктама).....	4
1.2. НББПны иштеп чыгуунун нормативдик документтери	4-5
1.3. Терминдер, аныктамалар, белгилер, кыскартуулар.....	5-6
2. НББПнын колдонулуу чөйрөсү	6
3. ЖКББ НББПнын жалпы мүнөздөмөсү	6
3.1. Бакалаврды даярдоодо НББПнын максаты (миссиясы)	6
3.2. Окутуудан күтүлүүчү натыйжалар	8-9
3.3. НББПны өздөштүрүүнүн нормативдик мөөнөтү	9
3.4. НББПны өздөштүрүүнүн жалпы көлөмү	9
3.5. Бүтүрүүчүлөрдүн НББПдагы кесиптик ишмердүүлүгүнүн мүнөздөмөсү	9
3.6. НББПны өздөштүрүүнүн натыйжасында бүтүрүүчүдө калыптандырылуучу компетенциялар... ..	11-13
4. НББПны ишке киргизүүнүн шарттарына коюлган талаптар	13
4.1. НББПны ишке ашырууда ЖАМУнун укуктарына жана милдеттерине коюлган жалпы талаптар.....	13
4.2. НББПны ишке ашырууда студенттин укуктарына жана милдеттерине коюлган жалпы талаптар.....	13-14
4.3. НББПнын структурасына коюлган талаптар	14
4.4. Окуу процессинин кадрлар менен камсыздалышы	14-15
4.5. Окуу процессинин окуу-усулдук жана маалыматтык жактан камсыздалышы	15
4.6. Бакалаврды даярдоодо НББПнын структурасына коюлган талаптар.....	16
4.7. Бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоо.....	16-17
4.8. Практика өткөрүүнүн шарттарына коюлган талаптар	17
4.9. Билим берүү технологияларын изилдөө боюнча сунуштар	17-19
5. НББПны ишке киргизүүдө билим берүү процессинин мазмунун жана уюштурулушун жөнгө салуучу документтер	19
6. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияга коюлган талаптар	20
6.1. Жалпы талаптар.....	20
6.2. Жыйынтыктоочу аттестациялык сынактардын түрлөрү.....	20
6.3. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны өткөрүүнүн тартиби	20
6.4. Жыйынтыктоочу мамлекеттик сынактарга коюлган талаптар.....	20
7. Тиркемелер.	31

Жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасы

Багыты: 550300 Филологиялык билим берүү

Профили: кыргыз тили жана адабияты

Академиялык даражасы: бакалавр

1. ЖАЛПЫ ЖОБОЛОР

1.1. Негизги билим берүү программасы (аныктама)

ЖАМУда **550300 Филологиялык билим берүү** багытынын кыргыз тили жана адабияты профили боюнча бакалаврды даярдоо боюнча жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасы билим берүү чөйрөсүндө аймактын эмгек рыногунун талаптарын эске алуу менен, Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндөгү» мыйзамдарына жана башка нормативдик укуктук актыларына ылайык Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген мамлекеттик билим берүү стандартынын негизинде даярдоонун аталган багыты боюнча иштелип чыгып, бекитилген окуу-усулдук документтерди өзүнө камтыйт.

Аталган негизги билим берүү программасы максатын, күтүлүүчү натыйжаларды, билим берүү процессинин мазмунун, шартын жана колдонуунун технологияларын, аталган багыт боюнча бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын болоону жөнгө салат жана өзүнө төмөнкүлөрдү камтыйт: а) окуу планы; б) жумушчу окуу планы; в) НББПдагы компетенциялар картасын, г) окуу планындагы базалык дисциплиналардын программаларынын аннотацияларын; д) окуу планындагы ЖОЖдук компоненттердеги дисциплиналардын жана элективдик курстардын программаларынын аннотацияларын; е) педагогикалык практикалардын программаларынын аннотациясын; ж) бүтүрүүчү мамлекеттик аттестацияга коюлган талаптарды.

1.2. НББПны иштеп чыгууга негиз болгон нормативдик документтер

Бакалаврдын НББП иштеп чыгуунун нормативдик базасы төмөнкүлөрдөн турат:

- Кыргыз Республикасынын 2003-жылдын 30-апрелиндеги №92 «Билим берүү жөнүндөгү» мыйзамы (КР мыйзамдарынын редакциясында 28-дек. 2006-ж. №225, 31-июль 2007-ж. №111, №115; 20-январь 2009-ж. №10, 17-июнь 2009-ж. №185, 15-январь 2010-ж. №2, 13-июнь 2011-ж. №42, 8-август 2011-ж., №150, 29-дек., 2011-ж. №255, 23-август 2011-ж. №496, 29-май 2012-ж. №347, 30-июль 2013-ж. №176).
- КР Өкмөтүнүн 3-февраль 2004-ж. №53 токтому менен бекитилген КРда жогорку кесиптик билим берүүчү билим берүү уюмдары жөнүндөгү Жобосу;
- 550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профили боюнча жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандарты, академиялык даражасы: бакалавр;
- Кыргыз Республикасынын билим берүү тармагы боюнча нормативдик укуктук актылары;
- ЖАМУнун Уставы;
- ЖАМУнун «Окуу процессин окутуунун кредиттик технологияларынын (ECTS) негизинде уюштуруу жөнүндөгү» Жобосу;
- ЖАМУнун «Дисциплиналардын жумушчу программаларынын жана силлабустарынын мазмуну жана түзүлүшү жөнүндөгү» Жобосу;
- ЖАМУнун «Окуу-усулдук комплекс (УМК) жөнүндөгү» Жобосу;
- ЖАМУнун «Педагогикалык практиканы өткөрүү жөнүндөгү» Жобосу;
- ЖАМУнун «Бүтүрүүчүлөрдүн мамлекеттик аттестациясы жөнүндөгү» Жобосу;
- ЖАМУнун «Билим берүүнүн сапатына мониторинг жүргүзүү жөнүндөгү» Жобосу;

- ЖАМУнун “Студенттерди учурдагы текшерүү жана аралыктагы аттестациясы жөнүндөгү” Жобосу.

1.3. ТЕРМИНДЕР, АНЫКТАМАЛАР, БЕЛГИЛЕР, КЫСКАРТУУЛАР.

1.3.1. Жогорку кесиптик билим берүүнүн бул негизги билим берүү программасында Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндөгү» мыйзамына жана жогорку кесиптик билим берүү чөйрөсү үчүн Кыргыз Республикасы тарабынан кабыл алынган эл аралык документтерге ылайык төмөнкүдөй терминдер жана аныктамалар колдонулат:

- **негизги билим берүү программасы** – даярдоонун тийиштүү багыты боюнча билим берүү процессин ишке ашырууну уюштуруунун максатын, мазмунун, күтүлүүчү натыйжаларды көрсөтүүчү окуу-усулдук документациялардын жыйындысы;

- **даярдоонун багыты** – түрдүү профилдеги жогорку кесиптик билими бар (адис, бакалавр, магистр) адистерди даярдоочу билим берүү программаларынын жыйындысы;

- **профиль** – кесиптик ишмердүүлүктүн объектиси жана (же) НББПнын конкреттүү көрүнүшкө багытталышы;

- **компетенттүүлүк** – тийиштүү багытта кесиптик ишмердүүлүк менен алектенүүгө зарыл болгон жеке сапаттардын, билимдердин, билгичтиктердин жана көндүмдөрдүн жыйындысы;

- **модуль** – окутуунун натыйжаларына жана максатына, тарбиялоого ылайыкташкан, логикалык анык жыйынтыкка ээ болгон окуу дисциплинасынын бөлүгү;

- **компетенция** – тиешелүү тармак боюнча кесиптик ишмердүүлүктү жүргүзүүгө зарыл болгон жеке сапаттардын, билимдердин, билгичтиктердин жана көндүмдөрдүн динамикалык комбинациясы;

- **бакалавр** – жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасын ийгиликтүү өздөштүргөн, нормативдүү окуу мөөнөтү 4 жылдан кем болбогон тараптарга ыйгарылуучу академиялык даража. Ал белгилүү кесиптик ишмердүүлүк менен алектенүүгө жана тийиштүү багыт боюнча «магистр» даражасын алуу үчүн билимин улантууга укук берет;

- **магистр** – тиешелүү багыт боюнча бакалавр академиялык даражасына ээ болгон жана жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасын окутуунун 2 жылдан кем эмес нормативдик мөөнөтүндө ийгиликтүү өздөштүргөн тарапка аттестациянын жыйынтыгы боюнча ыйгарылуучу академиялык даража жана ал тиешелүү кесиптик ишмердүүлүгүн жүргүзүүгө же аспирантурага окуусун улантууга укук берет;

- **кредит (зачеттук бирдик)** – ЖОЖдо толук академиялык билим берүүнү аяктоо үчүн ар бир курстагы иштин жалпы көлөмүн, керектүү иштердин өлчөмүн чагылдыруучу, жана аны өздөштүрүү үчүн зарыл болгон студенттин жүктөмүн аныктоочу дисциплинанын бирдиги менен ылайыкташкан сандык көрсөткүч. Керектүү иштерди аткарып, окутуунун жетишилген натыйжасына ылайыктуу бааларды алгандан кийин гана ЕСТСтин кредитине ээ болушу мүмкүн;

- **окутуунун натыйжалары** – негизги билим берүү программасын окутуунун натыйжасында калыптандырылуучу компетенциялар.

- **компетенциялар матрицасы** – билим берүү программалары билим берүү программаларынын мазмундарынын ортосундагы структуралык-логикалык байланыштарды жана пландаштырылган компетенттүү билим берүүнүн натыйжаларын чагылдырууну өзүнө камтыйт.

1.3.2. Жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасында төмөнкүдөй кыскартуулар кездешет:

МББС – мамлекеттик билим берүү стандарты;

ЖКББ – жогорку кесиптик билим берүү;

НББП – негизги билим берүү программасы;

ОУБ – окуу-усулдук бирикме;

НББП ДЦ – негизги билим берүү программасынын дисциплиналар циклы;

ЖИК - жалпы илимий компетенциялар;

ИК - инструменталдык компетенциялар; **СИЖМК** - социалдык-инсандык жана жалпы маданий компетенциялар;
КК – кесиптик компетенциялар;
КшК – кошумча компетенциялар;
ОН – окутуунун натыйжалары;
ECTS – кредиттерди топтоонун жана которуунун европалык системасы.

Б.Осмонов атындагы ЖАМУнун миссиясы

Глобалдуу атаандаштыкка жөндөмдүү, жогорку илимий жана кесиптик потенциалга ээ болгон, республиканын социалдык-экономикалык өнүгүүсүнө теориялык жана практикалык салымын кошуучу кесипкөй адистерди даярдоо

2. НББПнын КОЛДОНУЛУУ ЧӨЙРӨСҮ

2.1. НББПны колдонуучулар: ЖАМУнун жетекчилиги, профессордук-окутуучулук курам жана студенттер, жогорку кесиптик билим берүү чөйрөсүндө билим сапатын көзөмөлдөөчү жана аккредитациялоону ишке ашыруучу структуралык бөлүмдөр, кесиптик билим берүү чөйрөсүнө тиешелүү иш берүүчүлөр, бүтүрүүчүлөр.

2.2. Жогорку кесиптик билим берүүнүн базасында бакалаврдын НББПсын өздөштүрүүгө зарыл болгон даярдоо деңгээлине коюлган талаптар

2.2.1. Бакалавр академиялык даражасы боюнча жогорку кесиптик билим алууга талапкердин билим деңгээли.

2.2.2. Талапкерде болуу керек:

- мамлекеттик үлгүдөгү жалпы орто же орто кесиптик (же жогорку кесиптик) билими жөнүндөгү документи;
- жеткиликтүү баллы менен ЖРТдан өтүү сертификаты;
- коммуникативдик чөйрөгө, болоочокторгу педагогикалык ишмердүүлүгүнө ден соолугунун жарамдуулугу жөнүндөгү медициналык документи;
- педагогикалык ишмердүүлүккө кызыгуусу жана бул кесипке жөндөмдүүлүгүнүн болушу.

3. ЖКББ НББП ЖАЛПЫ МҮНӨЗДӨМӨСҮ

3.1. Бакалаврды даярдоодо НББПнын максаты (миссиясы)

550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профили боюнча ЖКББ НББП студенттерде аталган багыт боюнча мамлекеттик стандарттын талаптарына ылайык келген жана студенттерде максатка умтулгандык, уюштуруучулук, жоопкерчилик, атуулдук, коммуникативдүүлүк, толеранттуулук сыяктуу жалпы маданиятын өнүктүрүүчү, үзгүлтүксүз билим алуу чөйрөсүндө кесиби боюнча өзүн жана өз билимин өстүрүүгө багытталган универсалдык (жалпы илимий, инструменталдык, социалдык-инсандык жана жалпы маданий) жана кесиптик компетенцияларды калыптандырууну максат кылат.

НББПнын милдеттери:

- илимдин, университеттик билимдердин мыкты салттарын сактоо, алдыңкы университеттер жана дүйнөдөгү илимий мекемелер менен тыгыз кызматташуу аркылуу өлкөнүн жана коомдун жогорку билимдүү квалификациялуу илимий-педагогикалык кадрларга болгон талабын канааттандыруу;

- Филологиялык билим берүү тармагындагы кесиптик милдеттерди чечүүгө, Кыргызстандын билим берүү, илим жана экономикасын өнүктүрүүгө жана атаандаштыкка жөндөмдүү, универсалдык, кесиптик жана эмгек рыногундагы туруктуулукка жана социалдык мобилдүүлүккө өбөлгө түзүүчү атайын компетенцияларга ээ болгон бакалаврды даярдоо;

- инновациялык технологияларды ишке киргизүү, окутуунун жаңы формаларын жана усулдарын ишке ашыруу, билим берүү программаларын жана окуу пландарын эл